

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΤΟΜΕΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ: «ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ»

ΕΞΑΜΗΝΟ: Α΄

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ:

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΑΘ. ΠΑΠΑΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ Β. ΑΥΔΙΚΟΣ

Ώρες Διδασκαλίας

Τρίτη και Τετάρτη 8-10 (Αμφ. Σ. Καράγιωργα),

Σκοπός Μαθήματος

Το μάθημα περιλαμβάνει την παρουσίαση του βασικού εννοιολογικού, θεωρητικού και εμπειρικού πλαισίου διερεύνησης της περιφερειακής επιστήμης. Στο πλαίσιο αυτό, στο περιεχόμενο του μαθήματος εντάσσονται η παρουσίαση του περιεχομένου της οικονομικής του χώρου και της περιφερειακής επιστήμης, καθώς και των βασικών εννοιών που σχετίζονται με το χώρο και την περιφέρεια, η συστηματική προσέγγιση του περιφερειακού προβλήματος και η κατανόηση των αιτίων δημιουργίας και των λόγων αντιμετώπισής του, η εξοικείωση με τις κύριες θεωρίες της περιφερειακής οικονομικής, καθώς και με το βασικό πλαίσιο διαμόρφωσης της περιφερειακής πολιτικής.

Ο βασικός σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με το κύριο περιεχόμενο και τα βασικά ζητήματα διερεύνησης της περιφερειακής επιστήμης, έτσι ώστε να αποκτήσουν το απαιτούμενο υπόβαθρο για την περαιτέρω εμβάθυνση στα επιμέρους γνωστικά πεδία της περιφερειακής επιστήμης, κατά τη διάρκεια των σπουδών τους στο Τμήμα Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης.

Περιγραφή Μαθήματος

- Η χωρική διάσταση των οικονομικών δραστηριοτήτων – Η ανάλυση της μεταβλητής του χώρου.
- Η επίδραση του χώρου στην οικονομική συμπεριφορά.
- Η οικονομική του χώρου – Η περιφερειακή οικονομική.
- Το περιφερειακό πρόβλημα: μορφές και αίτια.
- Θεωρητική διερεύνηση του περιφερειακού προβλήματος (θεωρίες των σταδίων ανάπτυξης, θεωρία της «σωρευτικής αιτιότητας» του Myrdal, θεωρία του διαπεριφερειακού-διεθνούς εμπορίου, θεωρία έλλειψης και αφθονίας φυσικών πόρων κ.ά.).

- Οι λόγοι αντιμετώπισης του περιφερειακού προβλήματος (οικονομικοί, κοινωνικοπολιτικοί, περιβαλλοντικοί λόγοι).
- Η οικονομική περιφέρεια (έννοια, χαρακτηριστικά, σχέση με τον οικονομικό χώρο).
- Τα συστήματα ταξινόμησης των περιφερειών – Μορφές περιφερειών (ταξινόμηση του Boudeville: ομοιογενής, πολική, περιφέρεια προγραμματισμού, ταξινόμηση βάσει του βαθμού ανάπτυξης, ταξινόμηση του Aydalot) – Διεθνής πρακτική.
- Οι περιφέρειες προγραμματισμού - Περιφερειακή διοικητική οργάνωση και προγράμματα περιφερειακής ανάπτυξης.
- Οι θεωρίες χωροθέτησης και επιλογής του τόπου εγκατάστασης των δραστηριοτήτων (χωροθέτηση βάσει της ελαχιστοποίησης του κόστους μεταφοράς, της ελαχιστοποίησης του κόστους εγκατάστασης, της μεγιστοποίησης της ζήτησης και των εσόδων, της μεγιστοποίησης του κέρδους κ.λπ.).
- Η πρακτική της επιλογής του τόπου εγκατάστασης – παράγοντες χωροθέτησης στην πράξη.
- Οι θεωρίες χωρικής κατανομής των οικονομικών δραστηριοτήτων (θεωρία της «κεντρικής θέσης» του Christaller, θεωρία των «πόλων ανάπτυξης» του Perroux κ.ά.).
- Η ανάλυση του περιφερειακού εισοδήματος (έννοιες, σχέσεις, μέθοδοι ανάλυσης του εισοδήματος).
- Οι θεωρίες περιφερειακής ανάπτυξης και μεγέθυνσης (υποδείγματα Harrod – Domar, νεοκλασικό υπόδειγμα, θεωρία της εξαγωγικής βάσης, θεωρία των τομέων, θεωρία της κλαδικής διάρθρωσης κ.ά.).
- Εισαγωγή στην περιφερειακή πολιτική – Σκοποί και μέσα της περιφερειακής πολιτικής – Στρατηγική Περιφερειακής Ανάπτυξης - Σύντομη αναφορά στην ελληνική περιφερειακή πολιτική.

Τρόποι αξιολόγησης

∅ Επαναληπτικές πρόοδοι κατά τη διάρκεια του εξαμήνου, βάσει της διδαχθείσας ύλης (40% του τελικού βαθμού).

∅ Γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (60% του τελικού βαθμού).

Βασικά συγγράμματα

1. Κόνσολας Ι. Ν., 1997, *Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.

2. Παπαδασκαλόπουλος Αθ., 2013, Περιφερειακή Ανάπτυξη: Βασικές έννοιες και ποσοτική διερεύνηση, Συμπληρωματικό Τεύχος Σημειώσεων για το Μάθημα «Εισαγωγή στην Περιφερειακή Επιστήμη», ΤΟΠΑ, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα (διαθέσιμο στην παρούσα πλατφόρμα, στην κατηγορία "Εγγραφα").

Συμπληρωματική βιβλιογραφία

Αργύρης Αθ., 2001, *Οικονομική του Χώρου*, Τόμος Ι: Θεωρία του Τόπου Εγκαταστάσεως, εκδόσεις Κυριακίδη, Αθήνα.

Κουρλιούρος Η., 2001, *Διαδρομές στις θεωρίες του χώρου. Οικονομικές γεωγραφίες της παραγωγής και της ανάπτυξης*, εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα.

Λαγός Δ., 2007, *Θεωρίες Περιφερειακής Οικονομικής Ανάπτυξης*, εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

Λαμπριανίδης Λ., 2001, *Οικονομική Γεωγραφία: Στοιχεία θεωρίας και εμπειρικά παραδείγματα*, εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα.

McCann P., 2002, *Αστική και Περιφερειακή Οικονομική*, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.
Πολύζος Σ. 2011, *Περιφερειακή Ανάπτυξη*, εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

Richardson W. H., 1972, *Περιφερειακή Οικονομική*, τόμοι Α', Β', εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.

Σκούντζος Θ., Λίβας Π., 1999, *Αρχές Οικονομικής του Χώρου*, εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα.